

თინა იველაშვილი

ჭელაში მინარეთის აღმართვის პოლიტიკური არსი

ამ ბოლო პერიოდში (განსაკუთრებით 2012 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების შემდეგ) რატომღაც მეტისმეტად გააქტიურდა საქართველოში ე.წ. „რელიგიურ უმცირესობათა“ უფლებების შეზღუდვისა თუ დარღვევების შესახებ აჟიოტაჟი და იგი ჩვენს ქვეყანაში არსებული უამრავი არასამთავროებო ორგანიზაციის წარმომადგენელთა თუ უცხოელ „მრჩეველთა“ გამოსვლებში ლამის პოლიტიკურ რანგში განიხილება. საქართველოს სხვა რეგიონებზე რომ არაფერი ვთქვათ, აღნიშნული პრობლემის საილუსტრაციოდ ადიგენის რაიონის სოფელ ჭელაში მომხდარი ფაქტიც ნათლად მეტყველებს.

ამ სოფელში ორმოციოდე ქართული ოჯახი ცხოვრობს. აქედან 24 მაჰმადიანია (1983 წელს ხულოს რაიონიდან გადმოსული ეკომიგრანტი), 14 კი — მართლმადიდებელი ქრისტიანი. გარკვეულმა პიროვნებებმა რამდენიმე თვის წინ ყოველგვარი ნებართვის გარეშე, რაღაც მაქინაციებით, თურქეთიდან შემოიტანეს 24 მეტრი სიმაღლის რკინის კონსტრუქციის მინარეთი და „მეჩეთის“ გვერდით სასწრაფოდ აღმართეს. გარკვეული ობიექტური მიზეზების გამო, მცირე ხანში მისი დემონტაჟი განხორციელდა, რამაც მუსლიმი მოსახლეობის ერთ ნაწილში უკმაყოფილება გამოიწვია. აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ პროტესტანტთა შორის მხოლოდ სოფელ ჭელის მუსლიმი მოსახლეობა არ იყო ჩართული. საინტერესოა, ამ პროტესტანტთა უკან რა ძალები დგას და ვისგან იმართებიან ისინი? — ერთი რამ ცხადია: ამ ძალების კვალი უცხოეთისკენ მიდის.

მინარეთის დემონტაჟთან დაკავშირებით უარყოფითი პოზიცია დაიკავა არაერთმა ე. წ. არასამთავრობო ორგანიზაციამ (საქართველოს დემოკრატიული ინიციატივა, ტოლერანტობისა და მრავალფეროვნების ინსტიტუტი, ეთნოსთა შორის თანამშრომლობისა და კონსულტაციების ანალიტიკური ცენტრი, საქართველოს ახალგაზრდა იურისტთა ასოციაცია, მედიის განვითარების ფონდი, მრავალფეროვანი საქართველო, ადამიანის უფლებათა სწავლებისა და მონიტორინგის ცენტრი და ა. შ.). და აღშფოთებულებმა განაცხადეს: „სოფელ ჭელაში მომხდარი ინციდენტი რელიგიური უმცირესობებისადმი მთავრობის დისკრიმინაციული პოლიტიკის უკიდურესად შემამოფოთებელ სიმპტომად გვევლინებაო.“ აღნიშნული არასამთავრობო ორგანიზაციები, არსებული ვითარების რეალურად შეფასების ნაცვლად, ამ სოფელში მუსლიმებს თვლიან რელიგიურ უმცირესობად და მათი სარწმუნოებრივი უფლებების დაცვაზე ამახვილებენ ყურადღებას. რეალურად კი იქ რელიგიურ უმცირესობას უკვე ქრისტიანი მართლმადიდებლები წარმოადგენენ, მაგრამ ამაზე ხმას არ იღებენ. მათ მინარეთის უკანონოდ შემოტანაზე (ოფიციალურად შემოიტანეს როგორც წყალსადენი მილი) და მის აღმართვაზე თვალები დახუჭეს (არაფერი დაუნახავთ). მაგრამ როცა დადგა მისი განბაჟების მართლზომიერების საკითხი და ამ რკინის კონსტრუქციის დემონტაჟი მოახდინეს ექსპერტიზაზე წასაღებად, სასწრაფოდ გააქტიურდნენ. ამკარაა, რომ ისინი გარედან, მათი უცხოელი დამფინანსებლების დირექტივებით მოქმედებენ. ამას გვაფიქრებინებს ევროპის უმაღლესი კომისარიატისა და სხვა უცხოური მთელი რიგი ორგანიზაციების განცხადებები.

მინარეთის დემონტაჟთან დაკავშირებით თავისი პოზიცია დააფიქსირა რესპუბლიკურმა პარტიამაც. მისი განცხადებით: „საქართველოს რესპუბლიკური პარტია თავს ვალდებულად მიიჩნევს გამოეხმაუროს იმ მოვლენებს, რომლებიც განვითარდა ადიგენის რაიონის სოფელ ჭელაში მინარეთის დემონტაჟის შემდეგ.“

უპირველეს ყოვლისა, უნდა აღინიშნოს, რომ მინარეთის მიშენება მეჩეთზე მართლაც კანონდარღვევით და თვითნებურად მოხდა, რაზეც სახელმწიფოს მხრიდან აუცილებელი იყო რეაგირება. მაგრამ როცა საქმე ეხება რელიგიას, სახელმწიფომ უნდა გაითვალისწინოს საკითხის დელიკატურობა და ყველაფერი გააკეთოს იმისათვის, რომ არ დაუშვას რელიგიურ ნიადაგზე დაპირისპირება. რელიგიური ტოლერანტობა უფრო მნიშვნელოვანია და უფრო

დიდი საზოგადოებრივი სიკეთეა, ვიდრე, რომელიც გნებავთ უკანონო მშენებლობის დაუყოვნებლივ დემონტაჟი. ამიტომ მსგავს შემთხვევაში სახელმწიფო ისეთი გადაწყვეტილების მიღებას უნდა ცდილობდეს, რომ არც მორწმუნეთა რელიგიური გრძნობები იყოს შეურაცხყოფილი და კანონის მოთხოვნაც აღსრულდეს.

სიტუაცია კვლავ გამწვავდა მას შემდეგ, როდესაც შესაბამისმა სახელმწიფო სტრუქტურებმა ჩაატარეს სათანადო პროცედურები და გადაწყდა მინარეთის სოფელში დაბრუნება; კერძოდ, ამ გადაწყვეტილებას მოჰყვა ახალციხეში მოქალაქეთა ერთი ჯგუფის პროტესტი. აქციის მონაწილეებმა გადაკეტეს გზა და აცხადებდნენ, რომ არ დაუშვებდნენ მინარეთის დაბრუნებას.

ასეთი ტიპის საპროტესტო აქცია, რომლის მიზანიც პირდაპირ გაცხადებულია, როგორც კანონდარღვევა, ანუ სახელმწიფოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილების აღსრულებისათვის ხელის შეშლა, თავისთავად მიუღებელია და იმავდროულად არის ელემენტარულად სამარცხვინო ჩვენს ქვეყანაში, სადაც ყოველთვის საფუძვლიანად ამყობდნენ რელიგიური ტოლერანტობის საუკუნოვანი ტრადიციით. განსაკუთრებით აღმაშფოთებელია, რომ აქციაში მონაწილეობდა ახალციხის საკრებულოს თავჯდომარე (ეს საპროტესტო აქცია არა სამარცხვინო, არამედ საამყო აწორედაც რელიგიური ტოლერანტობის საუკუნოვანი ტრადიციებიდან გამომდინარე, რადგან ქუჩაში გამოსული მართლმადიდებლები თავიანთი რელიგი-

ქრისტიანი მოსახლეობის სამართლიანი პროტესტი მინარეთის მეორედ აღმართვის დროს.

ური გრძნობების შეურაცხყოფასა და სახელმწიფო სტრუქტურების მხრიდან იგნორირებას სამართლიანად აპროტესტებდნენ — თ. ი.)

არანაკლებ საგანგაშოდ მიგვაჩნია მაღალი იერარქიის სასულიერო პირთა პოლიტიკური ხასიათის განცხადებები; კერძოდ, განცხადებები იმის თაობაზე, რომ ისინი იძლევიან გარანტიას და მინარეთი არ აღიმართება და ა. შ. საქართველოში ეკლესია გამოყოფილია სახელმწიფოსაგან და ურთიერთობები სახელმწიფოსა და საქართველოს მართლმადიდებელ ეკლესიას შორის რეგულირდება საკონსტიტუციო შეთანხმებითა და არსებული კანონმდებლობით. როგორც სახელმწიფოს არ აქვს უფლება ჩაერიოს ეკლესიის შიდა ცხოვრებაში, ისე ეკლესიას არ აქვს უფლება იტვირთოს სახელმწიფო ფუნქციები. საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესია უდიდესი ავტორიტეტითა და ნდობით სარგებლობს ქართულ საზოგადოებაში, მაგრამ კონკრეტული მშენებლობის მიზანშეწონილობას მხოლოდ სახელმწიფო კანონმდებლობა განსაზღვრავს.

საქართველოს რესპუბლიკური პარტია აცნობიერებს, რომ წარმოადგენს მმართველი კოალიციის წევრს და პოლიტიკურ პარტნიორებთან ერთად იზიარებს იმ პასუხისმგებლობას, რაც ეკისრება ქვეყნის ხელისუფლებას. ხელისუფლებისაგან კი საზოგადოება მოელოდა კონკრეტულ ქმედებებს და არა მხოლოდ შეფასებებს. აქედან გამომდინარე, სახელისუფლო სტრუქტურებმა აუცილებლად უნდა აღასრულონ კანონის შესაბამისად მიღებული გადაწყვეტილებები მინარეთის დაბრუნების თაობაზე.

საქართველოს რესპუბლიკური პარტია მიიჩნევს, რომ სახელმწიფომ ყოველთვის უმკაცრესი რეაგირება უნდა მოახდინოს რელიგიურ ნიადაგზე დაპირისპირების ყოველგვარ მცდელობაზე, ვისგანაც უნდა მოდიოდეს ეს, რადგან რელიგიური შემწყნარებლობა, რელიგიურ უმცირესობათა უფლებები, ზოგადად მორწმუნეთა რელიგიური გრძნობების პატივისცემა არის ის ღირებულება, რომელიც არა მხოლოდ ჩვენი ეროვნული ტრადიციაა, არამედ წარმოადგენს თანამედროვე ქართული სახელმწიფოებრიობის ერთ-ერთ ფუნდამენტალურ პრინციპს.“

მინარეთის დემონტაჟზე „მოტირალი“ არასამთავრობო ორგანიზაციებისა თუ პოლიტიკური პარტიების წარმომადგენლებს შევახსენებთ:

1) სოფელ ჭვლაში ე. წ. მეჩეთი, რომელზედაც მინარეთი მიაშენეს, ოფიციალურად რეგისტრირებულია არა როგორც საკულტო

ჩოგოდის კერძო სახლი, ე. წ. მეჩეთი სოფელ ჭელაში.

სალოცავი, არამედ როგორც ვინმე ჩოგოდის საკუთრებაში მყოფი კერძო სახლი. ყოველივე ამის შესახებ მოსახლეობა გულლიად საუბრობს. ჭელაში მცხოვრები მუსლიმანი არჩილ მეგლაძის გადმოცემით: „ეს მინარეთი ვერ იქნებოდა კანონიერი, რადგან მეჩეთიც უკანონოა. არ არსებობს კანონი, რომელიც მეჩეთის აშენების ნებართვას იძლევა. ამიტომ ამ ერთი მინარეთის მოხსნა კი არ არის პრობლემა, არამედ ის, რომ მეჩეთის ოფიციალური დარეგისტრირების უფლება არ გვეძლევა. ამას მოვითხოვთ უკვე რამდენი წელია, თუმცა ამაოდ... ამიტომ ასეთი გამოსავალი მოიძებნა. ჭელის ერთ-ერთმა მკვიდრმა მუსლიმანებს გვაჩუქა მიწა და ამავე პირის, ჩოგაძის სახელზე მივიღეთ საცხოვრებელი სახლის მშენებლობის ნებართვა, რომელიც სინამდვილეში მეჩეთია... ადგილობრივ ქრისტიან და მუსლიმ ქართველებს შორის დაპირისპირება არასოდეს არ ყოფილა. მათ ჩვენი ესმით, ჩვენ მათი“.

ამ წლის ოქტომბრის გაზეთ „ლიტერატურულ მესხეთში“ დაიბეჭდა საკმაოდ საინტერესო წერილი, სადაც პროფ. ტარიელ ფუტკარაძესთან ერთად, თურქეთში მცხოვრები მუსლიმი ქართველები, ფევეზი ჩელები და ერდოღან შენოლი სოფელ ჭელაში მომხდარ ფაქტს საკმაოდ ობიექტურ შეფასებას აძლევენ. ფევეზი ჩელების განცხადებით: „ორი წლის წინ აქ მუსლიმანი ქართველების სახელით ჩამოვიდა რამდენიმე ქართველი და აქაურებს დახმარება მოგვთხოვეს მეჩეთის აშენებისა და ყურანის სწავლების ორგანიზებაში... საუბარი იყო ქობულეთში მეჩეთის მშენებლობაზე... არ

მომეწონა ეს მოთხოვნა. თუ საჭიროა საქართველოში მეჩეთის აგება, ეს საქართველოს ფულით უნდა გაკეთდეს; ...რამდენადაც ვიცი, ადიგენის მინარეთის ფული ფოცხოვის მოლებმა შეაგროვეს... თურქეთშიც კი ვერავენ გააკეთებს მეჩეთსა თუ მინარეთს, მთავრობის ოფიციალური ნებართვა თუ არ გაიცა, თანაც ამ პროცედურას დიდი დრო უნდა... რატომ შენდება ახლა აჭარაში, ზოგადად საქართველოში, მაინცდამაინც ოსმალური სტილის მეჩეთები? რატომ არ ცდილობენ ქართველი მუსლიმები, რომ მეჩეთი თუ მინარეთი ააშენონ ქართული არქიტექტურით? აქ არის ძალის თავი დამარხული... საქართველომ თავს არ უნდა მოიხვიოს არც თურქეთის გავლენა და არც ისლამის თურქული თუ ირანული ვარიანტი. რამდენი ქართველიც საქართველოშია, ამდენივე ვართ თურქეთში მუსლიმანი ქართველები... რამდენიმე აჭარელი ეკომიგრანტის პრობლემა იოლი მოსაგვარებელია, მთავარი საფიქრებელი ამ 4 000 000 ეთნიკური ქართველის გადარჩენაა. ჩვენ სრული ასიმილაცია გვემუქრება... ჩვენ, მუსლიმანი ქართველები არ უნდა დაგვკარგოს საქართველომ... ადიგენის მსგავსი პროვოკაციები ჩვენ გვაშორებს თქვენთან; ადიგენის მუსლიმები ვერ ხვდებიან, რომ მათი აგრესიული ქცევით ჩვენდამი ნდობაც დაეკარგებათ ქრისტიან ქართველებს, ეს კი ჩვენს ერთიანობას შეუშლის ხელს... რამდენადაც ვიცი, ქართველ ზოჯებს ხელფასს აზერბაიჯანის მუსლიმანური ცენტრი უხდის; წიგნებს, სამოსსა და სხვა მატერიალური ფასეულობებისათვის ფულს მუსლიმან ქართველებს თურქეთის სასულიერო ცენტრები აძლევენ; ჯამე, მედრესე და მინარეთიც არაქართული ფულით შენდება (რა თქმა უნდა, ამ ქვეყნების ხელისუფალთა ფარული მხარდაჭერით — თ. ი.). ასეთ პირობებში ისლამის მიმდევრები ქართულ სახელმწიფოს მოემსახურებიან?“ მისი აზრით, „აზერბაიჯანის, თურქეთისა თუ არაბეთის საგანმანათლებლო პროგრამები საქართველოს სახელმწიფოს ინტერესებზე ორიენტირებულნი ვერ იქნებიან. თურქეთში განათლების სისტემა ემსახურება თურქი ერის ჩამოყალიბებას.“

ერდოღან შენოლი დარწმუნებულია, რომ „სახელმწიფოს ნებართვის გარეშე მინარეთის აღმართვა და მისი დემონტაჟის შესახებ ხმაურის ატეხვაც პროვოკაციაა“. მას საქართველოს ხელისუფლებასთან გარკვეული კითხვებიც გააჩნია: „უნდა ვკითხოთ საქართველოს ხელისუფლებას, მუსლიმანების სახელით მოლაპარაკე ქართველები უცხოეთიდან რატომ იღებენ დიდ დაფინანსებას? საინტერესოა ისიც, რომ საქართველოში ყურადღებას არ აქცევენ

საქართველოს გარედან დაფინანსებული სექტების ანტისახელმწიფოებრივ საქმიანობას. აზერბაიჯანმა „მწვანე არ აუნთო“ ზოგიერთ მუსლიმანურ სექტას, საქართველოში კი თავისუფლად არიან და უნივერსიტეტებიც კი გახსნეს. გარდა ამისა, საქართველოში ძალიან ბევრი თურქული სკოლაა, თურქეთში კი ქართული დღემდე არ ისწავლება, ქართულ სკოლაზე ხომ ლაპარაკიც ზედმეტია... თურქეთში, კერძოდ, ფოსოვში შეგროვებული ფულით ნაყიდი მინარეთი წყლის მილის სახელით როგორ გავიდა ქართულ საბაჟოზე? როგორ აღიმართა ადიგენში? სად იყო ამ დროს ხელისუფლება?“

ქართველი ხალხის ისლამიზაციით თურქეთის არა მხოლოდ ხელისუფლება, არამედ უმაღლესი სასულიერო პირებიც რომ არიან დაინტერესებულები, ეს იქიდანაც ჩანს, რომ მინარეთი მათი დაფინანსებითა და ინიციატივით იქნა შემოტანილი. არტაანის მუფტის გალიფ აქანის განცხადებით: „40 სასულიერო პირთან ერთად გასული წლის დეკემბერში ახალციხეში ექსკურსიაზე იმყოფებოდა. მათ შეამჩნიეს, რომ მუსლიმი ქართველებით დასახლებულ სოფელ ჭელას მეჩეთს მინარეთი არ ჰქონდა... ახალციხეში 9 მუსლიმანური სოფელია. ამ სოფლებიდან მინარეთი მარტო სოფელ ჭელას მეჩეთს არ ჰქონდა. ეს საკითხი ჩვენ მოვაგვარეთ“, პატივცემულ მუფტის უნდა შევახსენოთ, რომ მუსლიმანი ქართველებით დასახლებული 9 სოფელი არა ახალციხის, არამედ ადიგენის რაიონშია და მინარეთი მხოლოდ ერთ სოფელშია.

2) არსებული მასალებიდან აშკარად ჩანს, რომ კერძო პირმა, ვინმე ჩოგაძემ შეისყიდა მიწის ნაკვეთი, ააგო ორსართულიანი სახლი ბელეტაჟზე და რამდენიმე წლის წინ გადმოსახლებულ ეკომიგრანტებს დაუთმო თუ მიაქირავა სალოცავად. სოფელში მაცხოვრებელ ქრისტიან ქართველებს, მიუხედავად იმისა, რომ მათ საკუთარი სალოცავი არ ჰქონდათ, პროტესტი არ გამოუთქვამთ ამ ფაქტზე. მეჩეთში მლოცველი მუსლიმები, როგორ ფიქრობთ, მათ რელიგიურ გრძნობებს არ აღიზიანებდა? მაგრამ ითმენდნენ, რადგან როგორც მუსლიმთა ინტერესების დამცველნი ბრძანებენ: „რელიგიური ტოლერანტობა უფრო მნიშვნელოვანია და უფრო დიდი საზოგადოებრივი სიკეთეა“, მაგრამ მოთმინებასაცა და ტოლერანტობასაც აქვს საზღვარი.

3) არამკითხე დამცველები როცა აცხადებენ, რომ „სიტუაცია კვლავ გამწვავდა მას შემდეგ, როდესაც შესაბამისმა სახელმწიფო სტრუქტურებმა ჩაატარეს სათანადო პროცედურები და გადაწყდა

მინარეთის სოფელში დაბრუნება. კერძოდ ამ გადაწყვეტილებას მოჰყვა ახალციხეში მოქალაქეთა ერთი ჯგუფის პროტესტი. აქციის მონაწილეებმა გადაკეტეს გზა და აცხადებდნენ, რომ არ დაუშვებენ მინარეთის დაბრუნებას“, იქნებ ოფიციალურად აეხსნათ მოსახლეობისთვის, რომელმა „შესაბამისმა სახელმწიფო სტრუქტურებმა“ რის საფუძველზე მიიღო თურქეთიდან უკანონოდ წყლის მიღის სახელით შემოტანილი მინარეთის სოფელში დაბრუნების თაობაზე ამგვარი გადაწყვეტილება და მოსახლეობაც გაგებით მოეკიდებოდა ამ ფაქტს. როდესაც მოსახლეობა ქუჩაში იყო გამოსული, მათ რატომ არ შეხვდა ამგვარი გადაწყვეტილების მიმღები „სახელმწიფო სტრუქტურის“ თუნდაც ერთი წარმომადგენელი და ხალხს არ გააცნო რეალური ვითარება?

4) „რელიგიური ტოლერანტობის საუკუნოვანი ტრადიციებით“ ამუნათებენ სამცხე-ჯავახეთის მოსახლეობას, მაგრამ მათი „სახელმწიფო სტრუქტურების“ მიერ მიღებული გადაწყვეტილება სრულიადაც არ არის ტოლერანტული. პირიქით, ამგვარი გადაწყვეტილებებით მკვიდრი მართლმადიდებელი და არა მხოლოდ მართლმადიდებელი, არამედ აქ მაცხოვრებელი ყველა ქრისტიანის რელიგიური გრძნობების იგნორირებას ახდენენ. ამას ვერ გრძნობენ თუ თვალს შეგნებულად ხუჭავენ?

5) სამართლიან აქციაში სასულიერო პირების მონაწილეობა და მათ მიერ გაკეთებული არა პოლიტიკური, არამედ სინამდვილეში აპოლიტიკური განცხადება, რომ „ისინი იძლევიან გარანტიას და მინარეთი არ აღიმართება“, საგანგაშო სულაც არ არის. საგანგაშო მათი ორაზროვანი განცხადებაა, რომლის მიხედვითაც მინარეთი „უკვე არსებული სხვა უძრავი ნივთის შემადგენელი ნაწილია“. იქნებ იქვე მიეცათ განმარტება, თუ რას გულისხმობენ „უკვე არსებულ სხვა უძრავ ნივთში“: ვიღაც ჩოგაძის კერძო სახლს თუ წყლის მიღის სახით შემოტანილ რკინის ასაწყობი კონსტრუქციის საკულტო სალოცავის ნაწილს; ეს თუ ასეა, შევახსენებთ, რომ **ისლამურ სამყაროში, კანონის დაცვით, მინარეთი არა კერძო სახლთან, არამედ მხოლოდ ოფიციალურ საკულტო სალოცავთან აღიმართება და ისიც არა ყველა სალოცავთან.**

6) მინარეთის აღდგენასთან დაკავშირებით საპატრიარქო მართლმადიდებელი მრევლის სამართლიან პროტესტს დაეთანხმა. ამავე დროს გაითვალისწინა მუსლიმი მოსახლეობის განწყობაც და საქართველოში მოქმედ მუსლიმთა სამმართველოსთან ერთობლივ

განცხადებაზე შეჯერდა. ამ შეთანხმების მიხედვით, მინარეთი დასაწყობდა ნეიტრალურ ტერიტორიაზე სახელმწიფო დაცვით, იქამდე, ვიდრე კანონით არ იქნებოდა განსაზღვრული რელიგიური ნაკებობების მიზანშეწონილობისა და მშენებლობის ნებართვის საკითხი.

ეს ინცინდენტი არა საქართველოში ნაწვიმარზე სოკოებივით მომრავლებული სხვადასხვა რელიგიური უმცირეობისადმი, არამედ ტრადიციული ქართული მართლმადიდებლობისადმი „მთავრობის დისკრიმინაციული პოლიტიკის უკიდურესად შემამოფოთებელ სიმტომებად გვევლინება“. **თურქეთში კონსტიტუციით აკრძალულია სხვა რელიგიის პროპაგანდა და შესაბამისად მათი სალოცავების აგება.** საქართველოში კი რა ხდება?

თურქეთის არა მარტო სასულიერო, არამედ ოფიციალური ხელისუფლებაც ყოველ ღონეს ხმარობს ჩვენს ქვეყანაში პანისლამიზმის გასაძლიერებლად. საქართველოს მნიშვნელოვან და სასიცოცხლო ობიექტებს თურქი ე.წ. ბიზნესმენები განაგებენ, ყიდულობენ უძრავ ქონებას, მიწებს, ტყეებს და ა. შ. ზოგიერთ ქართველ პოლიტიკოსთა თუ საჯარო მოხელეთა ფარული თუ აშკარა მხარდაჭერით, თურქეთის საერო და სასულიერო მაღალჩინოსნების მხრიდან ქართველი მუსლიმების გადაბირების მიზნით მიმდინარეობს გაძლიერებული პროპაგანდა. ამ საქმისათვის საკმაოდ სოლიდურ თანხებსაც ხარჯავენ. ყოველივე ეს, არც მეტი, არც ნაკლები, ისლამისტთა მხრიდან აშკარა და ღია პროზელიტიზმია. ამ საკითხების ირგვლივ არასამთავრო ორგანიზაციების უმრავლესობას პირში წყალი აქვთ ჩაგუბებული. იქმნება შთაბეჭდილება, რომ საქართველოში მათი დიდი უმრავლესობა ქვეყნის გარეთ არსებული უცხო ძალების მიერ ქართული მართლმადიდებლობის (შესაბამისად ქართული ეროვნული მენტალიტეტისა და თვითმყოფადობის შენარჩუნების) წინააღმდეგ ბრძოლისათვის არის შექმნილი და მსუყედ დაფინანსებული.

7) რაც შეეხება რელიგიურ შემწყნარებლობას, ის მხოლოდ წმინდა რელიგიური არ არის. იგი ამავე დროს სახელმწიფოს ერთ-ერთი ფუნდამენტური საყრდენია. რელიგიური შემწყნარებლობა ორმხრივი უნდა იყოს, თუ გვინდა, რომ მან დადებითი შედეგი მოგვცეს. სოფელ ჭვლაში მომხდარ შემთხვევასთან დაკავშირებით, ზემოთ ნახსენები ორგანიზაციები და პარტიები მხოლოდ და მხოლოდ ქრისტიანებისგან მოითხოვენ შემწყნარებლობას სხვა რელიგიური მრწამსის მიმართ, მაგრამ არაფერს ამბობენ, რომ სხვა რელიგიური მრწამსის მქონეც ასეთივე შემწყნარებელი უნდა იყოს

იქ მაცხოვრებელი ქრისტიანების მიმართ და თავისი რელიგიური რიტუალებით არ უნდა აღიზიანებდეს მათ რელიგიურ გრძნობებს.

8) ამ პატარა, რაღაც 40 კომლიან სოფელში ოფიციალურად, სახლის გვერდით 24 მეტრი სიმაღლის მინარეთის აღმართვა, ხმის გამაძლიერებელი დინამიკებით, ვეჭვობთ, მხოლოდ სოფელში მცხოვრები მუსლიმებისთვის იყო გათვლილი. მას სხვა, უფრო შორსგამიზნული, დატვირთვა გააჩნია. ამას გვაფიქრებინებს, მინარეთის კანონიერ დემონტაჟთან დაკავშირებით, ნაციონალების „ლოცვა-კურთხევით“ საქართველოში „მოღვაწე“ ლიბანელი ბიზნესმენის ფადი ასლის მუქარის ტონით გაკეთებული განცხადება: „ჩემს ძვირფას ქართველებს შევახსენებ, რომ საქართველოში განხორციელებული ინვესტიციების უმრავლესობა ისლამური ქვეყნებიდანაა. ეს ქრონიკული ისლამოფობია უკუპროდუქტიულია. ქვეყანას ეს გაცილებით ძვირი დაუჯდება, ვიდრე ეკონომიკური მდგომარეობის გაუარესება“.

იგი შეგნებულად თვალს ხუჭავს იმ ფაქტზე, რომ საქართველოში ასეულობით (გაეროს ოფიციალური მონაცემებით — 240) მუსლიმანური სალოცავი მოქმედებს, თბილისში მართლმადიდებლური ეკლესიის გვერდით მდგარ მეჩეთში ყოველგვარი ხელის შეშლის გარეშე მუსლიმანები წყნარად და მშვიდად ატარებენ თავიანთ რელიგიურ რიტუალებს. მაგრამ იმის გამო, რომ სოფელ ჭვლაში უკანონოდ აღმართული მინარეთის კანონიერი დემონტაჟი განხორციელდა, აღშფოთებული ლიბანელი ინვესტორი ქართველებს ქრონიკულ ისლამოფობებს უწოდებს. მისი ამგვარი ქმედება, არც მეტი, არც ნაკლები, პირდაპირი და უხეში ჩარევაა ჩვენი ქვეყნის შიდა რელიგიურ თუ პოლიტიკურ საქმეებში. ზოგიერთმა პოლიტიკურმა პარტიამ და არასამთავრობო ორგანიზაციამ უნდა იცოდეს, რომ ქართულ მართლმადიდებელ ეკლესიას, გარკვეულ სიტუაციებში, ნამდვილად აქვს უფლება და ვალდებულება იტვირთოს სახელმწიფო ფუნქციები; ვილაც ფადი ასლის კი, ნამდვილად არ აქვს უფლება მუქარითა და თითის ქნევით ჩვენი ქვეყნის რელიგიურ თუ პოლიტიკურ საქმეებში ჩარევისა.

9) ხალხში ვრცელდება ინფორმაცია, რომ თითქოს ეს ყველაფერი ნაციონალებმა დაგეგმეს და განახორციელეს. დავუშვათ ეს მართლაც ასეა, მაგრამ 2012 წლის ოქტომბრის საპარლამენტო არჩევნების შემდეგ როგორ, რა საბუთით მოხდა ამ მინარეთის საბაჟოზე გადმოტანა, მაშინ როდესაც საქართველოში მეჩეთებისა და, მით უმეტეს, მინარეთების აშენების შესახებ კანონი არ არსებობს. სად იყო ამ დროს სახელმწიფო უშიშროება და სახელმწიფო უშიშ-

როების დეპარტამენტი თავისი პირწავარდნილი ანტიეროვნული, ანტისახელმწიფოებრივი ხედვის მქონე (ამჟამად უკვე ყოფილი) მდივნით? გარდა ამისა, მინარეთი თვენახევრის წინ იქნა აღმართული და იგი უშიშროების თუ კონტრდაზვერვის თანამშრომლებმა, ნემსი ხომ არ იყო, რომ ვერ შეამჩნიეს, თუ შეგნებულად თვალი დახუჭეს? ამ საკითხთან დაკავშირებით საგანგაშოა სახელმწიფო უშიშროების საბჭოს და მისადმი დაქვემდებარებული სტრუქტურების ღუმილი. შეიძლება ითქვას, ეს სახელმწიფო ღალატის ტოლფასია და ამაზე უნდა დავარისხოთ ზარები.

10) ამ და სხვა მომხდარი ფაქტებიდან გამომდინარე, დღის წესრიგში უნდა დადგეს „რელიგიურ უმცირესობათა შესახებ“ ცოტა ხნის წინ მიღებული კანონის გადახედვისა და მასთან დაკავშირებით რეფერენდუმის ჩატარების საკითხი, რადგან ასეთ მტკივნეულ საკითხზე დადგენილებისა თუ კანონის მიღებისას, პირველ ყოვლისა, ხალხის ნება უნდა იყოს გათვალისწინებული.

11) საყოველთაოდ ცნობილია, რომ ქვეყნის ერთიანობას განაპირობებს ძლიერი ეკონომიკური ბაზა და სახელმწიფოებრივი ხედვის ეროვნული იდეოლოგია. ეს ორი საყრდენი თუ მოიკოჭლებს, მაშინ ასპარეზზე გამოდის მრავალსაუკუნოვანი (ქართულ სინამდვილეში ეროვნულობასთან გაიგივებული) სარწმუნოება. დღეს საქართველოში არც ძლიერი ეკონომიკური ბაზა და არც სახელმწიფოებრივი ხედვის ეროვნული იდეოლოგია არსებობს, ორივე შეგნებულად ჩაჩხეს და დაასამარეს; დარჩა მხოლოდ ეროვნული სარწმუნოება, რომელიც ასეთ მძიმე სიტუაციაში ვალდებულია თავის თავზე აიღოს ქვეყნის ერთიანობის შენარჩუნებისა და გადარჩენის მისია (რაც არაერთხელ მომხდარა წარსულში).

12) ყველა ევროპელ მრჩეველს, ადგილობრივ სამთავრობო პარტიასა თუ არასამთავრობო ორგანიზაციას შევახსენებთ, რომ თუ მართლმადიდებლებს არ აქვთ უფლება სათანადო ნებართვის გარეშე ეკლესიის აგების ან რესტავრაციის ჩატარებისა, მუსლიმებს რატომ უნდა ჰქონდეთ მეჩეთის ან მინარეთის აგების უფლება? გარდა ამისა, როდესაც ფერიის მთაზე სააკაშვილის ხელისუფლებამ მშენებლობის ნებართვის არქონის გამო მშენებარე სამონასტრო კომპლექსი ტრაქტორებით გადათხარა და დაანგრია, მაშინ სად იყვნენ ეს არასამთავრობო ორგანიზაციები თუ პოლიტიკური პარტიები, რატომ არ ამოიღეს ხმა?

13) მინარეთის აღდგენის მომხრეებს შევახსენებთ, რომ ასეთი რამ

ქვეყნის ხელისუფლებისა და სახელმწიფო სტრუქტურების გვერდის ავლით არც ერთ ევროპულ სახელმწიფოში არ ხდება. გერმანიაში ორ მილიონზე მეტი მუსლიმანი გერმანიის მოქალაქეა, ასევე ინგლისში, საფრანგეთში და სხვა ქვეყნებში, აბა სცადონ და ისე მოიქცენ, როგორც ჩვენთან იქცევიან, — რა რეაგირება იქნება შესაბამისი სტრუქტურების მხრიდან, თუნდაც ძალის გამოყენების თვალსაზრისით.

საქართველოში მუსლიმ სუნიტთა ჯერჯერობით სუსტი თემი არსებობს. დღეისთვის თურქეთის სპეცსამსახურები მისი გაძლიერებისთვის დაუფარავად ყოველ ღონეს ხმარობენ. იქნებ ამასთან დაკავშირებით ხდება დროდადრო საქართველოში ე. წ. თურქი მესხების დაბრუნების საკითხის გააქტიურება, რომელთა უდიდესი ნაწილი დაჟინებით მხოლოდ და მხოლოდ თურქეთის მოსახლდრე სამცხე-ჯავახეთში ჩასახლებას მოითხოვს. არსებობს საფუძვლიანი ეჭვი, რომ მათ ზურგს უკან უცხო ქვეყნის სპეცსამსახური დგას, რომლის მიზანიც საქართველოში პანისლამიზმის გაძლიერებაა.

გარდა ამისა, მეტად დამაფიქრებელია თურქეთის გარკვეული წრეების განცხადება იმის შესახებ, რომ საქართველოში „ისტორიის მანძილზე პირველად შეიქმნა ისეთი რეალობა, როდესაც შესაძლებელი გახდა საქართველოს პარლამენტში მუსლიმი პარლამენტარების მოხვედრა და ქვეყნის სათავეში მუსლიმი ხელისუფლების მოსვლა“. ეს როგორც განაცხადი არ გახლავთ. მას გარკვეული რეალური საფუძველი აქვს. თურქეთს თავისი ფუნდამენტური ინტერესები ყოველთვის ჰქონდა და დღესაც აქვს საქართველოს მიმართ და მის განხორციელებას ძირითადად ეკონომიკური საშუალებებით აპირებს. ამის შესახებ დაუფარავად განაცხადა დღევანდელმა საგარეო საქმეთა მინისტრმა დავიდ ოღლუმ.

14) იქნებ როგორმე აგვიხსნათ, რატომ ხდება, რომ ისეთ ქვეყანაში, რომელსაც რამდენიმე ათასწლოვანი განუმეორებელი კულტურა და ტრადიციები გააჩნია, ამ ბოლო დროს ქართული ტელევიზიის ყველა არხზე 24 საათის განმავლობაში მხოლოდ თურქული ფილმების სერილების ჩვენება მიმდინარეობს, რომლებიც მხოლოდ და მხოლოდ თურქეთის სახელმწიფო იდეალების, თურქული ტრადიციებისა და ცხოვრების წესების გაძლიერებულ პროპაგანდას წარმოადგენს? ამ ფონზე საქართველოს არც ადრინდელ და არც ამჟამინდელ ხელისუფლებას არ გააჩნია ამგვარი საფრთხისაგან საკუთარი ქვეყნის დაცვის სურვილი; პირიქით, ისინი როგორც წარსულში, ისე დღესაც ხელს უწყობენ თურქულ დემოგრაფიულ ექსპანსიას.

15) ძალიან საეჭვოდ გამოიყურება საქართველოს ყოფილი პრეზიდენტის მიერ ათასობით თურქისთვის უცბად და გულუხვად საქართველოს მოქალაქეობის მინიჭება. აღარაფერს ვამბობთ სხვა ქალაქებსა თუ დასახლებულ პუნქტებზე, მხოლოდ ბათუმში დღეისათვის უკვე ათეული ათასობით საქართველოს მოქალაქეობა მიღებული თურქი ცხოვრობს, რომლებსაც მყარად დამკვიდრებისთვის თურქეთის ხელისუფლება მატერიალურად უხვად ეხმარება. ეჭვს გარეშე შეიძლება ითქვას, როდესაც საქართველოში თურქი მოსახლეობის რაოდენობა კრიტიკულ ზღვარს მიაღწევს, მათი მხრიდან არც აგრესია იქნება გამორიცხული.

16) პარლამენტარი სერგო რატიანი მ. სააკაშვილის ამ ნაბიჯს დიდ მიღწევად თვლის და პრესის ფურცლებიდან ხალხს მოძღვრავს: „მნიშვნელოვანია, როდესაც საქართველოს მოქალაქეობის ქონის სურვილი უჩნდებათ იმ ადამიანებს, ვისთვისაც საქართველო წინაპრების სამშობლოა, რომლებსაც აქვთ საქართველოს მიმართ გარკვეული კულტურული იდენტურობა. ამასთან, აქვთ საქართველოში საქმიანი ურთიერთობები. სამწუხაროა, რომ დღეს გვიწევს ახსნა, თუ რა მნიშვნელობა აქვს ამ პირების დამოკიდებულებას ქართული სახელმწიფოს მიმართ. სხვას რომ თავი დავანებოთ, ეს ხალხი თამაშობს უმნიშვნელოვანეს როლს ჩვენი კულტურისა და ენის პოპულარიზაციის, კულტურათაშორისი ურთიერთგაგებისა და დიალოგის კიდევ უფრო განვითარების საქმეში“.

ბ-ნ ს. რატიანს შევახსენებთ, რომ „იმ ადამიანების“ წინაპრების სამშობლო თურქეთის მიერ მიტაცებული ის ქართული მიწაა, სადაც დღემდე ცხოვრობენ, სადაც მათ ქართულ, მართლაც შობლიურ ენაზე არა თუ სახელმწიფო, არამედ კერძო დაფინანსებითაც კი ერთი კერძო დაწყებითი ოთხკლასიანი სკოლაც არ გააჩნიათ. აქედან გამომდინარე, რომელი ჩვენი ენის პოპულარიზაციაზეა ლაპარაკი? მათ გარკვეული კულტურული იდენტურობა და საქმიანი ურთიერთობა არა აქვთ, დღევანდელი საქართველოს ტერიტორიაზე, არამედ იქ, ძირძველ ქართულ მიწაზე, მართლაც თავიანთ მამა-პაპურ საცხოვრისზე, უნდა გამოავლინონ და გამოხატონ. მხოლოდ ამგვარი ქმედებით შეიძლება კულტურული თუ სხვა სახის ორმხრივი თანამშრომლობა.

რაც შეეხება „საქმიან ურთიერთობას“, ეს ურთიერთობა თურქეთის ინტერესებიდან გამომდინარე მხოლოდ ცალმხრივია და, ზოგიერთი ჩვენი არააეროვნული ვაიბიზნესმენის ხელშეწყობით, მხოლოდ

და მხოლოდ საქართველოში თურქეთის ეკონომიკური და რელიგიური ექსპანსიის გაძლიერებას ემსახურება.

ყოველივე ამასთან აშკარად შეინიშნება ენობრივი ექსპანსიაც. ამის დასტურია დღეისათვის არა მარტო დედაქალაქის ქუჩებში, არამედ რეგიონებშიც, განსაკუთრებით კი ცენტრალურ მაგისტრალურ სატრანსპორტო გზების გაყოლებით, მეტისმეტად თვალში საცემი მხოლოდ და მხოლოდ თურქულენოვანი რეკლამები და წარწერები. ასეთ ვითარებას მსოფლიოს ვერც ერთ ქვეყანაში, თვით თურქეთშიც კი, რომელსაც კეთილისმყოფელად აცხადებს ჩვენი ხელისუფლება, ვერ ნახავთ.

მინარეთის დასაწყობების შემდეგ სიტუაცია განეიტრალდა და მოსახლეობაც დამშვიდდა. დღევანდელი ხელისუფლების მესვეურთ, კონკრეტულად, თავისი ნებით წასული, უკვე ყოფილი პრემიერ-მინისტრი, იმის ნაცვლად, რომ სოფელ ჭელაში მინარეთის შემოტანისა და აღდგენის, თუ ბათუმში მეჩეთის მშენებლობის კანონიერების დადგენის მიზნით კომპეტენტური კომისია შეექმნა, ქართველი მოსახლეობის დიდი ნაწილისა და ქართული ეკლესიის ხელმძღვანელობის გვერდის ავლით ოქტომბერში მუსლიმ სასულიერო პირებს შეხვდა და ეს მტკივნეული საკითხი ერთპიროვნულად მათ სასარგებლოდ გადაწყვეტა.

აღნიშნული შეხვედრის შედეგმაც არ დააყოვნა. მიმდინარე წლის 27 ნოემბერს გვიან ღამით, ასეულობით პოლიციელის გა-

*პოლიციის კორდონი ჩოვოძის სახლის წინ
ხელახლა აღმართულ მინარეთთან.*

ძლიერებული ესკორტისა და ზოგიერთი ვაიპარლამენტარის თანხლებით მინარეთის რკინის კონსტრუქცია კვლავ სოფელ ჭვლაში დააბრუნეს და უკანონო, ე. წ. მეჩეთის, ოფიციალურად კი, ვილაც ჩოგაძის კერძო სახლის, გვერდით ზარ-ზეიმით აღმართეს. ამ ფაქტთან დაკავშირებით ადგილობრივი მოსახლეობის სამართლიანი პროტესტი კი, დარჩა „ხმად მღაღადებელისა უდაბნოსა შინა“.

რაც შეეხება ე. წ. დემოკრატიულ ევროპას, იქ სალოცავი მეჩეთის მშენებლობას, მით უმეტეს, მინარეთის მიშენების უფლებას ყველანაირად ზღუდავენ, რადგან მინარეთი უკვე პოლიტიკური დატვირთვის მატარებელი გახდა და მიანიშნებს მუსლიმური სარწმუნოების დომინანტობაზე (ამის ნათელი დასტურია, ამ ბოლო წლებში თურქეთში ყველა მეჩეთთან მინარეთის აუცილებლად მიშენების ფაქტი).

ამრიგად, ეროვნული თვითმყოფადობის წაშლის მიზნით, წარსულშიცა და დღესაც, გლობალისტთა მესვეურები ცდილობენ, საქართველოში ქართულ მართლმადიდებელ ეკლესიას დაუპირისპირონ არა მხოლოდ მათი ფინანსური დახმარებით მომრავლებული რელიგიური სექტები, არამედ ისეთი ფუნდამენტური სარწმუნოება, როგორიცაა ისლამი. მაგრამ მათ „ავიწყდებათ“ ერთი რამ, კერძოდ: დღეს მუსლიმანური ქვეყნები აღარ არიან გასული საუკუნის 60-იანი წლების თვითშეგნების მატარებელნი. დღეისთვის ისინი ყველა საშუალებით (მათ შორის რელიგიის გამოყენებითაც) არა გლობალიზაციის, არამედ თავიანთი ეროვნული სახელმწიფოებრიობის დამოუკიდებლობისა და გაფართოება-განმტკიცებისთვის იბრძვიან. აქედან გამომდინარე, თურქეთის მთავრობის ხელშეწყობით ფარულად შემოტანილი და „მსოფლიო დონის“ ქართველ გლობალისტთა ჩუმი „ლოცვა-კურთხევით“ ერთ ღამეში დამონტაჟებული მინარეთი — ეს არის არა მარტო საქართველოში თურქული ისლამიზაციის გავრცელება-განმტკიცების, არამედ ჩვენი ქვეყნის დეზინტეგრაციის მცდელობაც.